Predgovor

Univerza v Ljubljani, najstarejša slovenska univerza, je v letu 2019 obeležila stoletnico ustanovitve. V njenem okviru je leta 1962 na Filozofski fakulteti z delom pričel Oddelek za muzikologijo, ki je v slovenskem prostoru ob univerzitetnem študiju muzikologije zagotovil tudi nujne pogoje za znanstveno preučevanje glasbe znotraj humanistične fakultete.

Čeprav moremo dokumentiranim premislekom o glasbi, ki so v jedru prav vsakega muzikološkega dela, na Slovenskem slediti daleč v preteklost, segajo prvi tehtnejši poskusi znanstvene obravnave glasboslovnih tem v desetletja pred prvo svetovno vojno. Od takrat dalje, posebno pa z ustanovitvijo Oddelka za muzikologijo na Filozofski fakulteti in zatem Muzikološkega inštituta pri Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU (pobude od leta 1972, formalno ustanovljen 1980), je slovenska muzikologija stopala po poti sodobne humanistične vede. Če so bile v ospredju zanimanja slovenskih muzikologov sprva pretežno zgodovinske teme, povezane z glasbeno preteklostjo slovenskega prostora, so se z institucionalizacijo enakovredno širila in poglobljala tudi sistematično-muzikološka področja. S širitvijo raziskovalnih interesov in z razvojem stroke se je vseskozi nujno spreminjala in dopolnjevala tudi njena metodologija.

Častitljiva obletnica ustanovitve ljubljanske Univerze in znotraj nje Filozofske fakultete je ponudila priložnost za samorefleksijo, za pregled preteklega in aktualnega dela slovenskih muzikologov ter za premislek o izzivih, ki jih pred preučevalce glasbene preteklosti in sedanjosti prinaša prihodnost. O vsem tem in še o mnogih drugih temah so v oktobru 2019 spregovorili udeleženci priložnostnega muzikološkega simpozija *Preučevanje glasbe na Slovenskem nekoč in danes*. Izbor razširjenih in predelanih simpozijских prispevkov je v obliki znanstvenih člankov objavljen v pričujoči številki *Muzikološkega zbornika*.

Avtorji prvih treh prispevkov razpravljajo o metodoloških izhodiščih, paradigmah in idejnih ozadih preučevanja (slovenske) glasbene preteklosti in predstavijo nekatere pretekle in aktualne dosežke slovenske muzikologije. Članek Aleša Nagodeta tako ponudi kritičen pogled na nacionalistično uokvirjeno slovensko glasbeno historiografijo in razmislek o nujnosti odmika od tovrstne obravnave zgodovine (slovenske) glasbe. Izhajajoč iz osebne izkušnje raziskovanja salzburške zgodovine glasbe Thomas Hochradner v svojem prispevku razpravlja o pomenu regionalnega glasbenega zgodovinopisja, medtem ko Matjaž Barbo ob pregledu tematskih izhodišč, idejnih okvirjev in dosežkov slovenskih muzikologov predstavi pot slovenske muzikologije od v

glasbeno zgodovino usmerjene vede do tematsko razpršenih in vseobsegajočih pogledov na glasbo.

Sledijo prispevki, ki obravnavajo lokalne in tematsko specifične glasbenozgodovinske raziskave. V prispevku Anje Ivec je prikazano stanje raziskav glasbene zgodovine Maribora, Jana Erjavec ob vzorčnem primeru katalogizacije zbirke muzikalij pri sv. Danijelu v Celju predstavi projekt RISM v Sloveniji, članek Jurija Dobravca pa prinaša poglobljen prikaz raziskav orgel na Slovenskem. V sledečih dveh prispevkih so orisane nekatere raziskave slovenskih etnomuzikologov, povezanih z delovanjem Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU: v članku Draga Kuneja izvemo, kako si je inštitut ob pobudah Franceta Marolta že kmalu po ustanovitvi prizadeval za profesionalno in sistematično preučevanje in zvočno registriranje slovenske ljudske glasbene dediščine, medtem ko Teja Turk oriše inštitutske raziskave instrumentalne ljudske glasbe. Zadnja dva prispevka prinašata dve izmed številnih raziskovalnih tem, ki jih ta čas obravnavajo slovenski muzikologi: razprava Katarine Šter se v okviru raziskav liturgičnega enoglasja meniških redov poglobi v kartuzijansko predelavo frančiškanskega teoretskega koralnega traktata *Musices Choralis Medulla* s konca 17. stoletja, Nejc Sukljan pa v svojem prispevku ugotavlja, kako se v traktatu *Istitutioni harmoniche* Gioseffa Zarlina prevzema antična glasbena teorija in v njenem okviru predvsem matematični in fizikalni premisleki.

Tako zasnovana tematska številka *Muzikološkega zbornika* ponuja vpogled v pretekle dosežke in aktualne izzive muzikološke stroke na Slovenskem. Z namenom in željo, da bi bili le-ti vidni in razpoznavni tudi v širšem mednarodnem okviru, so vsi prispevki pripravljeni v angleškem jeziku.

Nejc Sukljan,
urednik